

Kehitysyhteistyön palvelukeskus Kepan lausunto ulkoasiainvaliokunnalle 27.4.2009

VNS 2/2010 - valtiontalouden kehukset vuosille 2011-2014

Ilmastorahoituksen oltava uutta ja kehitysapulupauksien lisäksi tulevaa rahoitusta

Suomen osuus Kööpenhaminan ilmastokokouksessa kehitysmaille luvatussa tuesta on 110 miljoonaa euroa vuosina 2010-12. Tämän sitoumuksen täyttäminen on tärkeää, ja ilmastorahoitus olisikin kehyspäätöksessä tullut löytää köyhyyden vähentämiseen tarkoitettujen kehitysyhteistyövarojen ulkopuolelta. Nyt suurin osa kehitysmaiden ilmastotoimiin käytävistä varoista tullaan ottamaan kehitysyhteistyöstä.

Valtiontalouden kehukset eivät osoita uutta ja lisäistä rahaa ilmastotoimia varten. Se kuinka suuri osuus ilmastorahoituksesta oikeastaan on kehitysyhteistyötä, on edelleen epäselvää. Selkeyden ja toimien seurannan helpottamiseksi ilmastorahoitukselle olisi tullut luoda oman budjettimomenttinsa.

Jos myös muut maat seuraavat Suomen esimerkkiä ja alkavat kierrättää ilmastorahoitusta kehitysyhteistyölupauksiensa katteeksi, on suurimpana häviäjänä Afrikka, erityisesti koulutus ja terveyssektori. Tuoreen tutkimuksen mukaan Afrikkaan suuntautuisi yli 2 miljardia vähemmän tukea¹.

Kehitysmaiden ongelmia ei ratkaista muuttamalla köyhyyden vähentämiseen tarkoitettujen rahavirtojen nimeä. Ilmastomuutoksen vastaiseen työhön tarvitaankin merkittäviä lisäresursseja. Tämän ovat selkeästi ilmoittaneet myös kehitysmaat, joiden panosta tarvitaan ilmastomuutoksen torjumisessa.

- ➔ Kehitysmaiden ilmastorahoitukselle on osoitettava aidosti uusia resursseja, joiden määrän ja käytön seuraaminen pitää olla selkeää
- ➔ Maatasolla ilmastorahoituksen perille toimittamiseen voi olla järkevää käyttää kehitysyhteistyön kanavia

Pakolaiskulut eivät vähennä köyhyyttä kehitysmaissa

Pakolaiskulujen raportointikäytäntöihin on ehdotettu muutosta niin, että yhä suurempi osuus pakolaisten vastaanotosta aiheutuvista kuluista kirjattaisiin kehitysavuksi. Jos esimerkiksi vuoden 2010 budjettiin varatut 39 miljoonan euron pakolaiskulut lasketaan kehitysyhteistyöksi, nousee Suomi apunsa suurimmaksi saajamaaksi.

¹ Overseas Development Institute (2010): Climate Financing and Development – Friends or Foes?

Suomi on päättänyt hakea pakolaiskuluja koskevien kriteerien täsmentämistä OECD:n kehitysapukomitea DAC:sta ennen oman raportointikäytäntönsä mahdollista muuttamista. Pelkona on, että Suomi saattaa alkaa laskemaan jopa poiskäännytyistä turvapaikanhakijoista aiheutuvia menoja kehitysavukseen.

Tilastonikkarointi ei vähennä köyhyyttä. Suomi ei tähän mennessä ole paisutellut apuaan kovin paljon, eikä meidän tule nytkään seurata huonointa mahdollista esimerkkiä raportointikäytäntöjen muuttamisessa. Talous-, ruoka ja ilmastokriisien kurjistamat kehitysmaat tarvitsevat aitoa apua ehkä enemmän kuin koskaan. Suomen kehitysyhteistyösitoumuksia ei saa täyttää kuluilla, jotka eivät vähennä köyhyyttä kehitysmaissa.

- Suomen ei pidä ryhtyä kirjaamaan entistä suurempaa osaa pakolaiskuluista osaksi kehitysapua.
- Suomen on pyrittävä parantamaan kehitysyhteistyövarojen raportoinnin läpinäkyvyyttä ja kriteerien täsmentämistä OECD:ssa niin, että apu kohdistuu entistä paremmin köyhyyden vähentämiseen.

Suomen palattava uskottavalle kasvu-uralle kohti 0,7 prosentin tavoitetta

Hallituksen kehyspäättös nostaa kehitysyhteistyön määrärahat ensi vuonna 0,58 prosentin tasolle. Tämä tarkoittaa noin 90 miljoonan euron lisäystä edellisvuoteen. Samalla kuitenkin kehitysyhteistyövarat päätetään jäädyttää 0,58 % tasolle vuosien 2012-14 ajaksi.

Jos Suomi aikoo saavuttaa 0,7% BKTl-tavoitteensa vuoteen 2015 mennessä, tarvittaisiin nykyisten kasvuennusteidenkin valossa viimeisenä vuonna usean sadan miljoonan euron kertakorotus. Käytännössä kehyspäättös tekee 0,7-tavoitteen saavuttamisen erittäin vaikeaksi.

Tasaiselle, uskottavalle kasvu-uralle palaaminen kohti 40-vuotta sitten luvattua tavoitetta jätetään nyt täysin keväällä 2011 aloittavan uuden hallituksen harteille. Suomen on pysyttävä uskottavalla kasvu-uralla 0,7 % tavoitetta myös tässä kehyspäättöksessä. Tämä tarkoittaa tasaisia, vuosittaisia, euromääräisiä lisäyksiä.

- Hallituksen tulee päättää kehitysyhteistyön tasaisesta määrärahakehityksestä kohti 0,7 % tavoitetta vuoteen 2015 mennessä.

Lisätietoja:

Niina Pitkänen. kehityspoliittinen sihteeri, niina.pitkanen@kepa.fi, 040-82 58 516